

عضو هیات علمی موسسه تحقیقات و آموزش کشاورزی استان خراسان رضوی: فارغ التحصیلان کشاورزی درآمد عالی و حق امضا نیاز دارند

«بخش اول»

مهندس علی فریدونی از جمله اساتید و کارشناسان مطرح بخش کشاورزی است که در طول دوران ریاست خود در سازمان جهاد کشاورزی استان خراسان به عنوان یکی از تئوریسین‌های وزارتخانه مطرح بود. وی هر چند اکنون بیشتر به کار تحقیق و تدریس مشغول است، اما همچنان به عنوان یکی از سرمایه‌های علمی بخش نظرات جالب توجهی را ارائه می‌نماید. گفت‌وگوی خبرنگار ما با وی که حول محورها و چالش‌های عمده کشاورزی است را با هم می‌خوانیم.

شهرستان‌های خراسان رضوی نیست که ظرفیت اعلام شده‌اش تکمیل نشود؟! ۳- تاکید بیشتر بر کسب مهارت‌ها همزمان

با توسعه و ارتقای مباحث تئوریک در دانشگاه‌ها. جهت تحقق این پیشنهاد لازم است امکانات کارگاهی، مزرعه‌ای و آزمایشگاهی مورد نیاز حتما فراهم گردد.

۴- توسعه و تقویت واحدهای دانشگاه علمی کاربردی و مراقبت دقیق و کامل از این واحدها که به تدریج در غالب دانشگاه‌های رسمی در حال فعالیت هستند، چه، اصلا فلسفه وجودی و تاسیس این واحدها، نارسایی‌های مهارتی در سیستم آموزش رسمی کشور بوده است!

آیا میانگین درآمد مهندسان کشاورزی در خور شان آنان و برآورده‌کننده‌ی حداقل نیازهای آنان است؟

اگر استخدام دولتی مدنظر باشد تفاوتی با سایر مهندسان ندارند به جز شرکت‌هایی که مقررات خاص دارند. ولی اختلاف حقوق و مزایای یک مهندس کشاورزی با سایر مهندسين به موضوع حق امضا بر می‌گردد. حقی که متأسفانه مهندسان کشاورزی از آن محرومند؟! یعنی به رغم برخورداری از شماره نظام که با تلاش همکارانمان در نظام مهندسی محقق شده، درآمدی از این حیث ندارند. در صورت تصویب طرح الزام، مهندسان کشاورزی نیز از حق امضای برخوردار و

مدیریتی به فارغ التحصیلان کشاورزی. در این صورت علاوه بر ایجاد اشتغال برای حداقل ۱۵۰۰۰ نفر، فعالیت‌های این شرکت‌ها نیز ارتقای کمی و کیفی می‌یابد.

۳- توسعه کمی و ارتقای کیفی طرح‌های کارآموزی و سرباز مروج. البته در طرح اخیر مشکلاتی از نظر معیشت سربازان وجود دارد که بایستی حتما مرتفع شود چه در غیر این صورت نقض غرض می‌شود.

(ب) میان مدت: تسریع در تصویب طرح الزام به کارگیری فارغ التحصیلان کشاورزی در مزارع و طرح‌های تولیدی و صنعتی بخش. لازم به ذکر است که شور اول این طرح در مجلس ششم تصویب شد. ولی متأسفانه در مجلس هفتم بلا تکلیف باقی مانده است!

(ج) بلندمدت:

۱- محدود نمودن دانشگاه‌ها به پذیرش دانشجو متناسب با نیاز جامعه. در حال حاضر به دلیل عدم اعمال این محدودیت، فارغ التحصیلان کشاورزی عموماً و گرایش زراعت خصوصاً بسیار بیشتر از نیاز جامعه است. این در حالی است که در گرایش‌های باغبانی، گیاه پزشکی، منابع طبیعی و محیط زیست کمبود وجود دارد.

۲- جلوگیری از گسترش بی‌رویه واحدهای دانشگاهی و نیز بررسی مجدد واحدهای موجود. جالب است که یک واحد دانشگاهی در یکی از

به نظر شما اقدامات موثر کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت برای حمایت از فارغ التحصیلان کشاورزی چیست؟

هر چند که مشکل بیکاری منحصر به فارغ التحصیلان کشاورزی نیست و این معضل در همه گرایش‌های تحصیلی به چشم می‌خورد، ولی چون فارغ التحصیلان کشاورزی بسیار بیشتر از نیاز بازار کارند، این مشکل بیشتر نمود یافته است (سالانه به طور متوسط بیش از ۳۰ هزار فارغ التحصیل از دانشگاه‌های دولتی، غیر انتفاعی، علمی کاربردی و آزاد وارد بازار کار می‌شوند؟! این در حالی است که متأسفانه امکانات آموزشی و مخصوصاً عملی و نیز اساتید مجرب بسیار محدود بوده و نهایتاً با تاسف بخش عمده‌ای از این عزیزان آمادگی علمی و مخصوصاً آمادگی مهارتی و روحی جهت ورود به مزرعه را ندارند!

جهت حل این مشکلات راه حل‌های زیر پیشنهاد می‌شود:

(الف) کوتاه مدت:

۱- توسعه و ارتقای کیفی طرح مهندسان ناظر به کلیه محصولات کشاورزی و همه فعالیت‌های بخش کشاورزی

۲- اصلاح سیستم مدیریتی ارکان شرکت‌های تعاونی روستایی اعم از هیات مدیره و مدیر عامل و اختصاص این سیستم‌های

هر یک از آنها با چه مشکلاتی دست به گریبان هستند؟

مزیت‌های کشاورزی خراسان رضوی عبارتند از: تنوع آب و هوایی، ساعات آفتابی زیاد، اختلاف زیاد درجه حرارت شب و روز، امکان توسعه کشاورزی ارگانیک، کارگر زیاد و ارزان قیمت، برخورداری از دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی مناسب (دانشکده کشاورزی، قطب زراعت کشور است!) و بالنتج تعداد زیاد فارغ‌التحصیلان و... به دلیل شرایط اقلیمی که ذکر شد بیشترین سطح زیرکشت چغندر قند و بالنتج بیشترین کارخانه‌ها را داراست. مضافاً اینکه به دلیل توسعه قابل توجه محصولات باغی و نیز امکان توسعه کمی و کیفی این محصولات، بیشترین واحدهای صنایع غذایی در این استان مستقر است. این در حالی است که این استان در تولید گندم، جو، پنبه، علوفه، چای، گوشت قرمز، گوشت مرغ، تخم مرغ و شیر نیز رتبه‌های اول تا سوم را داراست. ضمن اینکه محصولات ویژه‌ای همچون زیره، زرشک (خراسان جنوبی) و مخصوصاً زعفران را که حرف اول دنیا را می‌زند. علی‌رغم پتانسیل‌ها و مزیت‌هایی که برای بخش کشاورزی استان نام برده شد، این بخش در استان با چالش‌ها و مشکلاتی نیز مواجه است. ۵۷ درصد کشاورزان این استان کمتر از ۵ هکتار زمین دارند که نشانگر شدت مشکل خرده مالکین است، علاوه بر این بهره‌وری پایین از آب، پایین بودن ضریب مکانیزاسیون، پایین بودن دانش بهره‌داران و... نیز از مشکلات مهم این استان است. البته این چالش‌ها و مشکلات را می‌توان با سرمایه‌گذاری بیشتر در این بخش مرتفع کرد و پتانسیل‌های بالقوه را به فعل در آورد.

مثلاً کشاورزان پیشروی استان ۴-۵ برابر میانگین استان عملکرد محصول دارند. کشاورزانی که هم سرمایه مناسب دارند و هم از دانش فنی مناسب برخوردارند.

۳- پیشگیری جدی از توسعه کشت زعفران در مناطق غیر مستعد. آمارها نشان دهنده افزایش ده برابری وسعت زیر کشت در طی ۲۰ سال اخیر است! کشت زعفران در مناطقی که نیازهای اکولوژیک این گیاه تامین نمی‌شود با افت در کیفیت و نهایتاً لطمه به بازار همراه است.

ب) صادرکنندگان

۱- حمایت از تشکل‌های ذی‌مدخل در صادرات از طریق اعطای تسهیلات بانکی با کارمزد بانکی و نیز اختصاص جوایز صادراتی مناسب به آنها و همچنین برخورد قاطع با صادرکنندگان غیر حرفه‌ای و عدم پایبندی به حفاظت از منافع ملی.

۲- واگذاری کلیه امور خرید و صادرات به صادرکنندگان و نظارت جدی بر آنها.

۳- جلوگیری قاطع و جدی از صادرات فله‌ای و الزام به صادرات بسته‌بندی شده.

۴- توسعه و ارتقای صنایع بسته‌بندی زعفران. هر چند به قرار مسموع، واحدهای بسته‌بندی موجود پاسخگوی بسته‌بندی به میزان صادرات می‌باشند، ولی ارتقای آنها در جهت هر چه شکیل‌تر و بازارپسندتر کردن زعفران باید مدنظر قرار گیرد.

۵- از آنجایی که متأسفانه به رغم تولید ۹۰ درصد زعفران دنیا توسط ایران، بازار فروش این محصول در انحصار کشور نیست که ۱/۵-۱ تن تولید!!! دارد لذا پیشنهاد تشکیل کنسرسیوم مشترکی با این کشور می‌شود.

۶- بازاریابی مناسب در خارج از کشور از طریق رایزن‌های اقتصادی و نیز انجام تبلیغات مصرف این گیاه دارویی توسط شبکه‌های ماهواره‌ای خودمان و دیگران. اهمیت این موضوع وقتی بیشتر احساس می‌شود که بدانیم رقبای جدیدی وارد بازار زعفران شده‌اند، رقبای بسیار مدعی که قدرت‌های جهانی را نیز در پشت سر خود دارند!؟

مزیت‌های کشاورزی استان خراسان را نام ببرید و بفرمایید تولیدکنندگان و فعالان استان در

درآمد خوبی کسب می‌کنند. در حال حاضر میانگین پرداختی به مهندسين ناظر در سال ۲/۴۰۰/۰۰۰ تومان است که حتی هزینه‌رفت و آمد و غذا و... آنها را تامین نمی‌کند و بدیهی است در صورتی که طرح الزام تصویب شود، تصور می‌کنم که درآمد مهندسان کشاورزی نیز همانند سایر مهندسان خواهد شد. چرا که آنها علاوه بر اینکه بابت حق امضا و مشاوره در مزرعه و جوی رادریافت می‌کنند، در درصدی از افزایش نیز سهم خواهند شد. البته مشروط بر اینکه از علم و مهارت خودشان به نحو احسن استفاده نمایند.

زعفران طلای سرخ کشور است، اما متأسفانه فعالان این صنعت با مشکلات عدیده‌ای مواجهند. راه حل قطعی آن چیست؟
الف) تولیدکنندگان

هر چند که به نظر می‌رسد عمده‌ترین مشکل زعفران در عرصه‌های بعد از مزرعه است، ولی تصور می‌کنم که هنوز هم در عرصه‌ی تولید مشکلاتی وجود دارد که راه حل‌های زیر را برای حل آنها پیشنهاد می‌نمایم:

۱- چون اکثر تولیدکنندگان زعفران خرده مالک هستند و تولیدشان اندک، لذا از قدرت چانه‌زنی بالایی برخوردار نیستند (جهت فروش) و به همین دلیل لازم است که از نظر مالی و تشکیلاتی مورد حمایت قرار گیرند.

۲- علی‌رغم اینکه طی یک دهه‌ی اخیر، دولت با انجام اقدامات بسیار خوب آموزشی و ترویجی و توزیع ال‌ک و هیتراکافی قدم‌های بسیار موثری را در جهت افزایش راندمان تولید و نیز ارتقای کیفیت جمع‌آوری محصول از مزرعه و سپس در فرآوری زعفران برداشته است، ولی به نظر می‌رسد که هنوز این اقدامات کافی نیست و باید به طور سازمان یافته‌تر (مثلاً تهیه شناسنامه برای کلیه مزارع زعفران) این اقدامات افزایش یابد. در حالی که رکورد تولید ۲۰ کیلوگرم را داریم زینده نیست که متوسط تولید ما ۳ تا ۵ کیلوگرم باشد!

